Çocukluk Obez?tesin? Önleme Uygulamalar? Öz Etkililik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocukluk Obez?tesin? Önleme Uygulamalar? Öz Etkililik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19118

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocukluk Obezitesini Önleme Uygulamalar? Öz Etkililik Ölçe?i, sa?l?k profesyonellerinin, özellikle de okul hem?irelerinin, çocukluk obezitesini önlemeye yönelik müdahaleleri ve uygulamalar? ne ölçüde ba?ar?yla gerçekle?tirebileceklerine dair inançlar?n? ölçmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin belirli bir alandaki performans kapasitelerine olan inançlar?n? ifade eden **öz etkililik** yap?s?na odaklanmaktad?r. Ölçe?in uyarlamas?, Zeynep Böyükba? taraf?ndan 2019 y?l?nda, **sa?l?k hizmetleri** ba?lam?nda, okul hem?irelerinin **Sa?l??? Geli?tirme Modeli** temelindeki uygulamalar?n? de?erlendirmek üzere yap?lm??t?r. Ölçek, profesyonellerin alg?lad?klar? yarar ve engellerle birlikte öz etkililik düzeylerini saptayarak, e?itim ve müdahale programlar?n?n etkinli?ini art?rmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Öz etkililik, **çocukluk obezitesi**, önleme, okul hem?iresi, sa?l?k e?itimi, uyarlama, psikometri.

Yazarlar

Zeynep Böyükba?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **okul hem?ireleri** gibi sa?l?k alan?nda çal??an profesyonellerin, çocukluk obezitesinin önlenmesine yönelik spesifik görevleri ve müdahaleleri yerine getirme konusundaki ki?isel yeterlilik inançlar?n?, yani öz etkililik düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu, hem?irelerin obeziteyi önleme stratejilerini (diyet dan??manl???, fiziksel aktivite te?viki, aile e?itimi gibi) uygulamadaki güvenlerini ortaya koyarak, e?itim ihtiyaçlar?n? ve potansiyel uygulama engellerini tespit etmeye yard?mc? olur. Ölçek, profesyonellerin **sa?l??? geli?tirme** faaliyetlerine kat?l?m düzeylerini anlamak için kritik bir araç görevi görür.

Yap?

Ölçek, Albert Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Kuram?'n?n temel direklerinden biri olan **öz etkililik** (Self-Efficacy) yap?s?n? ölçmektedir. Öz etkililik, bireyin belirli sonuçlar? elde etmek için gerekli eylemleri organize etme ve yürütme yetene?ine olan inanc?d?r. Bu ölçek ba?lam?nda yap?, özellikle okul ortam?nda veya sa?l?k merkezlerinde **çocukluk obezitesini** önlemeye yönelik uygulamalarla ili?kilidir.

Ölçek maddeleri genellikle dört temel bilgi kayna??n? yans?tan alanlar? kapsar: ba?ar?l? performans deneyimleri, vekaleten deneyimler (model alma), sosyal ikna ve fizyolojik/duygusal durumlar. Çocukluk obezitesinin önlenmesi, multidisipliner bir yakla??m gerektirdi?inden, ölçek

ARABPSYCHOLOGY.COM

maddeleri muhtemelen beslenme e?itimi, fiziksel aktivite programlar?n?n yönetimi ve ebeveyn kat?l?m?n? sa?lama gibi alt boyutlar? içermektedir.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgisi aç?kça belirtilmemi? olsa da, Zeynep Böyükba? taraf?ndan gerçekle?tirilen yüksek lisans tezi (2019), ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??mas?d?r. Uyarlama çal??malar?nda geçerlik, genellikle dilsel ve kültürel e?de?erlik, kapsam geçerli?i (uzman görü?leri) ve yap? geçerli?i (faktör analizi) yöntemleriyle sa?lan?r.

Uyarlama çal??mas?n?n tam metninde, ölçe?in hedef popülasyon olan okul hem?irelerinin görev tan?mlar?na uygun olarak **kapsam geçerli?i** analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örneklemde de korunup korunmad???n? belirlemek için yap? geçerli?i çal??malar? (aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri) uygulanm?? olmal?d?r. Detayl? geçerlik analizleri için yazar?n tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak referansta güvenirlik bilgisi de belirtilmemi?tir. Ancak, uyarlama çal??malar?nda ölçe?in iç tutarl?l???n? (genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile) ve test-tekrar test güvenirli?ini incelemek standart prosedürlerdir.

Öz etkililik ölçeklerinin güvenilirli?i, genellikle yüksek iç tutarl?l?k de?erleri gösterir, çünkü ayn? yap?ya ili?kin inançlar tutarl? olma e?ilimindedir. Ölçe?in Türkçe versiyonunun güvenilirlik katsay?lar?, uyarlama tezinin metodoloji bölümünde yer almaktad?r ve bu katsay?lar, ölçe?in tutarl? ve istikrarl? ölçümler yapma yetene?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Bu ölçek bir uyarlama oldu?u için, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültürüne ve hedef gruba (okul hem?ireleri) uygunlu?unu test etmek amac?yla faktör analizi yap?lmas? zorunludur. Genellikle, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile madde yap?s? incelenir ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile orijinal modelin uyumu test edilir.

Öz etkililik ölçekleri genellikle tek boyutlu olarak tasarlanabilse de, obezite önleme uygulamalar?n?n farkl? alt alanlar? (beslenme, egzersiz, aile kat?l?m?) mevcutsa, çok faktörlü bir yap? da ortaya ç?kabilir. Zeynep Böyükba?'?n tezinde, ölçe?in kaç faktör alt?nda topland??? ve bu faktörlerin toplam varyans?n ne kadar?n? aç?klad???na dair istatistiksel sonuçlar sunulmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) çal??mas? sonucu elde edilen öz bildirim ölçe?i.

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemi?tir, ancak öz etkililik ölçekleri genellikle Likert tipi bir derecelendirme format? (örne?in, 5'li veya 7'li skalada "Hiç güvenmiyorum"dan "Tamamen güveniyorum"a) kullan?r.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Sa?l?k Profesyonelleri, özellikle **Okul Hem?ireleri**.

Age Group: Çal??an yeti?kinler (Okul Hem?ireleri).

Population Details: Ölçek, okul hem?iresinin obeziteyi önleme uygulamalar?ndaki öz yeterlili?ini ölçmek üzere Marmara Üniversitesi'nde yürütülen yüksek lisans tezi kapsam?nda kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Kantitatif ara?t?rma yöntemleri kullan?larak anket yoluyla öz bildirim verileri toplanm??t?r. Uygulama genellikle bireysel veya grup halinde, ka??t-kalem veya dijital formatta gerçekle?tirilebilir.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik, çocuk sa?l???, hem?irelik, obezite, psikometrik özellikler, Likert ölçe?i, uyarlama.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Zeynep Böyükba? ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Ticari olmayan, akademik ara?t?rmalar için izin genellikle yazar?n takdirindedir.

Ücret: Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? genellikle ücretsizdir, ancak bu durum yazar?n politikas?na ba?l?d?r.

Test Y?l?: Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda tamamlanm??t?r.

Kaynaklar

Böyükba?, Z. (2019). *Okul hem?iresinin sa?l??? geli?tirme modeli temelli çocukluk obezitesini önlemeye yönelik uygulamalar?, öz etkililik düzeyleri, alg?lad?klar? yarar ve engeller* (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, ?stanbul.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çocukluk Obez?tesin? Önleme Uygulamalar? Öz Etkililik Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, uyarlama çal??mas?n?n tam metninde yer almaktad?r. Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: cocukluk-obezitesini-onleme-uygulamalari-oz-etkililik-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM